

Jakost ječmene sklizně 2003

Ing. Josef Prokeš, VÚPS, a.s., Sladařský ústav Brno

Jak již bylo dříve publikováno, bylo v r. 2003 celkem oseto 451.137 ha a sklizeno asi 1 750.000 t ječmene, což představuje průměrný hektarový výnos 3,92 t. Odběr vzorků ječmene byl zahájen ihned po sklizni. Celkem bylo dodáno a analyzováno 502 vzorků ječmene. Původ vzorků je podle tradičního dělení následující:

Oblast Čechy – celkem 247 vzorků z 43 okresů, oblast Morava-Slezsko – celkem 255 vzorků z 21 okresů. Z celkového počtu bylo 494 vzorků jarního ječmene a 8 vzorků ozimého ječmene.

Odrůdová skladba:

V celém souboru bylo zastoupeno dle deklarace od dodavatelů celkem 28 odrůd, z toho 23 odrůd jarního ječmene. Nejvíce byla zastoupena odrůda Jersey – 166 vz. (33 %), dále odr. Tolar 75 vz. (15 %) Kompakt 70 vz. (14 %), odr. Prestige 45 vz. (9 %), odrůda Scarlett 34 vz. (7 %), odr. Nordus – 25 vz. (5 %), odr. Amulet – 17 vz. (3 %), tzn. 7 odrůd jarního ječmene představuje celkem 431 vz., zbývajících 71 vzorků je od 21 odrůd.

Stanovované parametry jakosti ječmene:

Parametry jakosti byly stanovovány ve VÚPS, a.s., Sladařském ústavu Brno. V dodaných vzorcích byly podle ČSN 461100-5 a EBC stanoveny následující parametry jakosti ječmene: vlhkost zrna, podíl zrna na sítích 2,5 mm, 2,2 mm a propad. Dále byly stanoveny následující kategorie zrn, které jsou uvedeny v normě: 2.4. – poškozená zrna, 2.5. – zrna se zahnědlými špičkami, 2.6. – zrna porostlá a kategorie 2.7. – celkový odpad. Ještě byl stanoven obsah veškerých dusíkatých látek a klíčivost ječmene v peroxidu vodíku. Jako doplňující parametr jakosti ječmene byla stanovena klíčivá energie na Petriho miskách při 4 ml H₂O podle metodiky EBC. Stanovení bylo provedeno 6 týdnů po sklizni, kdy lze u zralých a zdravých ječmenů předpokládat ukončení posklizňového do-

zrání a zjištěné hodnoty klíčivé energie při 4 ml H₂O by měly dosahovat hodnot blízkých klíčivosti stanovených v 0,75 % H₂O₂.

Vyhodnocení výsledků:

Průměrný podíl předního zrna (podíl na síti 2,5 mm) byl 84,4 % v rozsahu 28,2–96,5 %. Průměrný podíl na síti 2,2 mm (8,9 %), propadu (3,0 %), zrn poškozených (1,7 %), zrn se zahnědlými špičkami (0,7 %), zrn porostlých (0 %) a celkového odpadu (1,4 %) jsou nízké a jsou příznivé. Všechny uvedené parametry jsou příznivější, než v roce 2002. Mezi oblastmi Čechy a Morava-Slezsko nejsou u těchto parametrů významné rozdíly.

Průměrný obsah bílkovin – 11,3 % je příznivý, i když rozsah zjištěných hodnot je velmi široký (8,6–16,2 %).

Tab. 1: Průměrné hodnoty parametrů podle odrůd

	počet vzorků	podíl nad 2,5 [%]	zrna se zahnědlými špičkami [%]	klíčivost [%]	bílkoviny [%]
AKCENT	7	83,6	0,9	98,4	11,5
AMULET	17	85,6	3,1	98,8	11,9
ANNABELL	11	84,0	0,4	98,8	11,2
BIATLON	1	81,4	0,3	99,8	11,0
CAROLA*	1	76,6	0,5	99,0	12,0
DIPLOM	4	78,7	0,6	99,4	12,4
FORUM	3	79,1	1,5	99,1	11,3
HERIS	4	80,0	0,2	98,9	11,9
JERSEY	166	85,0	0,4	98,9	11,0
KOMPAKT	70	83,5	1,1	98,9	11,1
KRONA	1	86,6	0,5	98,0	12,3
LOMERIT*	1	75,0	0,0	98,3	11,7
LURAN*	2	84,2	0,2	96,7	12,8
MEDEIRA	1	95,8	0,2	98,3	12,1
MADONNA	2	69,7	0,9	98,7	11,9
MALZ	4	89,0	0,3	99,2	12,1
NORDUS	25	85,9	0,6	98,9	11,5
OLBRAM	2	72,5	1,2	99,2	13,1
ORTHEGA	4	76,9	0,4	98,7	10,9
PEJAS	1	94,7	0,2	98,3	11,9
PHILADELPHIA	1	64,4	0,2	97,8	11,3
PRESTIGE	45	87,9	0,4	98,0	11,1
RESPECT	1	84,6	0,2	99,3	13,6
SABEL	16	81,0	0,6	98,5	11,2
SALOON	1	90,2	0,0	97,5	10,1
SCARLETT	34	87,5	0,4	98,8	11,2
TIFFANY*	3	75,6	0,2	97,5	12,6
TOLAR	75	82,8	0,6	98,6	11,6

Pozn.: * ječmen ozimý

Průměr obsahu bílkovin u vzorků, které byly dodány z oblasti Čechy – 11,4 % a z oblasti Morava – Slezsko – 11,2 % ukazuje, že není z tohoto pohledu rozdíl mezi oblastmi.

Průměrný obsah vlhkosti zrna 11,4 % umožňuje v naprosté většině bezproblémové skladování (rozsah hodnot 9,4–15,4 %). Průměrná klíčivost ječmene 98,7 % je velmi dobrá. Oba parametry spolu s obsahem bílkovin shodně vypovídají o dobrém průběhu žni a dobré technologické jakosti ječmene.

Celkový počet vzorků, splňujících podmínky nákupu jako sladovnický ječmen – klíčivost minimálně 96 %, obsah bílkovin 10–12 % a další zpřísňující podmínky – poškozená zrna do 3 %, zahnědlé špičky do 3 % a zrna porostlá max. 1 % je 248, což je 50 %.

Stanovení klíčivé energie na Petriho miskách při 4 ml H₂O prokázalo, že posklizňové dozrávání bylo letos u většiny vzorků (odrůd) velmi krátké, neboť průměrná hodnota klíčivé energie 97,9 % již 6 týdnů po sklizni prakticky dosáhla průměrnou hodnotu klíčivosti ječmene. Odrůdové rozdíly i rozdíly mezi oblastmi jsou malé, ale značné rozdíly jsou mezi pěstiteli.

Závěrem lze konstatovat, že výsledky z monitoringu jsou v souladu s výsledky úkolu : „Hodnocení jakosti sklizně ječmene 2003 v ČR“ ze vzorků, které dodali členové ČSPS.

Poděkování patří všem pracovníkům, kteří připravili a zaslali vzorky ječmene a také všem spolupracovníkům, kteří umožnili včasné zpracování a tak včasné předání výsledků zainteresovaným organizacím.

Výsledky byly získány v rámci řešení projektu NAZV ev. číslo QC 1096 „Výzkum faktorů optimalizace kvality produkce obilovin v ČR“

Tab. 2: Průměrné hodnoty parametrů jakosti sladovnického ječmene

Oblast	počet vzorků	podíl nad 2,5 [%]	zrna se zahnědlým i špičkami [%]	klíčivost [%]	bílkoviny [%]
ČR	502	84,4	0,7	98,7	11,3
Čechy	247	86,8	1,0	98,9	11,4
Morava	255	82,1	0,3	98,6	11,2

Mustang

Jeden herbicid na všechny dvouděložné plevy v obilninách a kukuřici

Nejpříznivější poměr ceny a spektra účinku

Hubení všech významných plevelů v obilninách (Hermánky, rmeny, svízel, mák, chirpa, ptačinec, merlíky, rdesna, laskavce, pcháč, šťovíky, výdrol řepky a ostatní brukvovité, pelyňky, mléče a další dvouděložné plevy)

Spolehlivá účinnost na merlíky

Možnost mnoha kombinací proti chundelce (Treflan, Monitor, Attribut, Tolkan, Lentipur, Syncuran a další)

Univerzální použití v obilninách bez podsevu, kukuřici a travách na semeno

Dow AgroSciences Čechy: 602 248 198, 602 275 038, 602 217 197
Morava a Slezsko: 602 523 607, 602 571 763

